

**PRIKAZ ZBORNICA PROSTOR I VRIJEME U JEZIKU:
JEZIK U PROSTORU I VREMENU**

Vesna Deželjin*

Filozofski fakultet u Zagrebu

Prostor i vrijeme u jeziku: Jezik u prostoru i vremenu

(ur. Mario Brdar, Marija Omazić, Višnja Pavičić Takač, Tanja Gradečak-Erdeljić, Gabrijela Buljan), Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku . Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Zagreb-Osijek, 2010., 269 str.

O prigodi održavanja Znanstvenoga skupa Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku u Osijeku 24. i 25. svibnja 2010. godine predočen je sudionicima skupa Zbornik radova na hrvatskome jeziku (drugi Zbornik, s radovima na engleskome jeziku, tek se očekuje) sa znanstvenoga skupa toga društva koji je održan u svibnju 2009., također u Osijeku.

Zbornik radova na hrvatskome jeziku, pod naslovom *Prostor i vrijeme u jeziku: Jezik u prostoru i vremenu* (urednici M. Brdar, M. Omazić, V. Pavičić Takač, T. Gradečak-Erdeljić, G. Buljan), HDPL – Filozofski fakultet sveučilišta J.J. Strossmayera, Zagreb –Osijek, 2010, broji ukupno 21 rad koji se razdjeljuju u 2 poglavlja.

U prvome poglavlju, naslovljenome *Prostor i vrijeme u jeziku* nalazi se 11 radova. Članak Gorane Carić-Bikić, pod naslovom *Imenica, prosto i član* razmatra ulogu prostora u sagledavanju odnosa između imenice i člana u francuskom rumunjskom jeziku. Darja Damić Bohač, u radu pod naslovom *Podudaranje obvezatnih dopuna objektnog i priložnog tipa u hrvatskom i francuskom jeziku*, uspoređuje sintagmeme koji su rezultat

* Vesna Deželjin, Filozofski fakultet u Zagrebu, vesna.dezeljin@ffzg.hr

jakoga i slaboga upravljanja, posvećujući posebnu pozornost baš onim slučajevima u kojima dolazi do nepodudaranja pojedinih obrazaca u hrvatskome i francuskome jeziku. Članak naslovljen *Prostorno-vremenski odnosi na mađarskome (na primjeru prefiksa 'el-')*, Krešimira Mederala Sučevića, nastoji dati prikaz značenjskoga polja mađarskoga glagolskog prefiksa *el-* koji unatoč svojoj čisto gramatičkoj formi, ima znatnu ulogu u određivanju prostornih i vremenskih odnosa u sferi načina djelovanja pojedinih glagola. Zrinka Šimunić daje u članku *Analiza prostorno-vremenske organizacije medijsko-sportskog diskursa* prikaz transformacija prostorno-vremenskih koordinata sportskoga događaja koji je izabrala te analizira generičke transformacije prostorno-vremenskih koordinata toga istog događaja, kao i oblike i opsege tih transformacija kao i njihovu ulogu u novinarskoj argumentaciji. Članak Jelene Parizoske i Zvonimira Novoselca, *Predodžbena shema SPREMNIKA u frazeologiji: 'prvi' i 'drugi' plan*, istražuje motiviranost pojedinih frazema te pokazuje da istraženi kognitivni mehanizam nameće neka ograničenja, a pri tomu se i otvaraju neka pitanja, kao što je prototipnost i frekvencija nekih odnosa, utvrđivanje nepromjenjivih i varijabilnih dijelova frazema kao i kriterij izbora oblika koji se u rječnicima uobičajeno navode kao konvencionalni. Članak pod naslovom *Prostor u pravu i pravo u prostoru i vremenu: lingvistički pogled*, autorice Dragice Bukovčan, analizira različite pravne izvore i pravno relevantne situacije na engleskome, njemačkome i na hrvatskome govornom području s posebnim naglaskom na referentnom značenju i kontekstualnoj obavijesnosti prostora, potvrđujući univerzalnost funkcije prostornih slika u pravu, neovisno o pravnim sustavima. Lidija Orešković Dvorski, u članku *Francuski i hrvatski vremenski konektori u znanstvenom stilu* daj značajan doprinos upoznavanju ove kategorije riječi u dvama jezicima, budući da ih promatra i u odnosu na ostale tipove konektora u istom tipu tekstova u dvama jezicima. Adisa Imamović, u članku naslovljenom *Upotreba prezenta u engleskom i bosanskom jeziku*, u svjetlu teorije mentalnih sklopova razmatra različite tipove upotrebe prezenta u dvama jezicima, uključujući i slučajeve kada prezent služi za iskazivanje prošlosti, budućnosti i svezvremenskih situacija. Kontekst u kojemu prezent postaje relativna sadašnjost, kao i upotreba prezenta u zavisnom rečenicama tema je članka *Prezent kao relativna sadašnjost* članka Ane Sarić. Članak *Analiza pogrešaka u uporabi glagolskih vremena u pismenoj provjeri učeničkog*

znanja Mirjane Dukić, želi istražiti prirodu pogrešaka u uporabi glagolskoga vremena za izricanje sadašnjosti i prošlosti te zaključuje da je sistematizacijom pogrešaka moguće otkriti strategije produkcije za proizvodnju jezičnih elemenata koji odstupaju od jezične norme jezika cilja. *Uloga engleskoga kao drugoga jezika u ovladanju treći jezikom: primjer izražavanja trajanja radnje u govornika kojima je hrvatski pri jezik naslov je članka autorica Nikoline Borčić, Lucije Miškulin Saletović i Marte Račić koji govori o ulozi engleskoga jezika, kao L2, u ovladavanju L3 (njemačkoga, talijanskoga, ruskoga) u govornika kojima je L1 hrvatski jezik.*

Drugi, komplementarni dio Zbornika, s podnaslovom *Jezik u prostoru i vremenu*, broji 10 radova.

Ivo Žanić, u svome radu pod naslovom *Purgerinjosi, tovarinjosi i leginjice*, posvemašnje širenje brazilskoga tvorbenog morfema *-inho* u hrvatskim govorima mladih vidi kao odraz europeizacije idioma te populacije. U članku *Hrvatski i njemački jezik pod utjecajem drugih jezika*, autorica Blaženka Filipan-Žignić razmatra odnos spomenutih jezika prema drugim jezicima od kojih je svaki od njih posuđivao, pronalazeći sličnosti i razlike u tom procesu. Ljubica Kordić, u članku *Elementi neformalnosti i poetičnosti u jeziku prava*, posebno se zanima frazeologijom i funkcionalnim glagolskim strukturama u tekstu hrvatskoga i austrijskoga Zakona o kaznenom postupku koji u sebi nose elemente neobjektivnosti. Autorice Vedrana Berlengi i Maja Kukolja, u radu *Višejezičnost u varaždinskim i zagrebačkim općim gimnazijama*, utvrđuju postoji li kontinuitet učenja stranoga (-ih) jezika na prijelazu iz osnovne u srednju školu te u slučaju da ga nema, nastoje odgovoriti koji su to jezici, i zašto, od kojih se odustaje. Članak naslovljen *Prevođenje akademskoga vokabulara u kontekstu jezika struke*, koji potpisuje Ivana Špiranec, nastoji pokazati je li akademski vokabular zaista (toliko) nejasan te razmatra njegovu zastupljenost u englesko-hrvatskim općim i specijaliziranim rječnicima. Draženka Molnar i Dubravka Vidaković Erdeljić u radu pod naslovom *Konceptualne metafore i metonimije u prevođenju izvornih i modificiranih poslovice*, nastoje pokazati u kojoj su mjeri spomenuti mehanizmi prisutni pri prevođenju izvornih i modificiranih poslovice te treba li ih osvještavati u nastavi prevođenja ili ne. U članku *Jezik udžbenika: prisutnost sociolingvističkih i pragmalingvističkih elemenata*, Tarita Štokovac i Sandra Mardešić

analiziraju zastupljenost određenih sociolingvističkih i pragmalingvističkih elemenata u udžbenicima talijanskoga jezika za srednje škole odobrenih od MZOŠ i pokazuju da je ta zastupljenost i osviještenost znatno manja u udžbenicima hrvatskih autora. Autorice Tatjana Šepić, Branka Bažević i Marina Rončević u radu pod naslovom *Nastava stranog jezika u realnom i virtualnom prostoru i vremenu*, propituju je li moguće klasičnu nastavu zamijeniti virtualnom te u kojoj mjeri faktor virtualnoga i realnoga vremena i prostora utječe na uspješnost usvajanja stranoga jezika. Rad autorica Marijane Tomelić Čurlin i Anite Runjić-Stoilove, naslovljen *Prozodijska obilježja splitske čakavštine kroz tri generacije*, želi utvrditi, na temelju proznih tekstova Ivana Kovačevića, koliki je odklon u prozodijski obilježjima govornika splitske čakavštine srednje i mlađe generacije u odnosu na prozodijske karakteristike svojstvene kraju 19. st. Ana Vidović i Damir Horga, u članku *Usporedba samoglasničkoga prostora govornika kajkavskoga narječja sisačke Gornje Posavine sa samoglasničkim prostorom standardnoga hrvatskoga govora*, utvrđuju razlike između samoglasnika u ovim tipovima govora koje se očituju u stupnju otvora poglavito kod manje reduciranih, tj. dužih samoglasnika.

Osim u raznolikosti tema kojima se zanimaju spomenuti autori, vrijednost ovoga Zbornika svakako leži i u visokoj kvaliteti nekolicine objavljenih radova.